Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2021-0585
(mr. E.C. Ruinaard, voorzitter, mr. dr. S.O.H. Bakkerus, mr. dr. K. Engel, leden en mr. T.A. Tang, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 12 oktober 2020
Ingediend door	: De consument
Tegen	: N.V. Univé Schade, gevestigd te Assen, waarbij de uitvoering van rechtsbijstand is overgedragen aan Stichting Univé Rechtshulp, verder te noemen de uitvoerder
Datum uitspraak	: 25 juni 2021
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering afgewezen
Bijlage	: Relevante bepalingen uit de verzekeringsvoorwaarden

Samenvatting

Rechtsbijstandverzekering. De consument heeft als enig erfgenaam van haar vader conflicten met de erfgenamen van de tweede vrouw van haar vader. De vraag is of die conflicten onder de dekking van de rechtsbijstandverzekering van de consument vallen. De commissie concludeert dat dit niet het geval is. Uit de bewoordingen van de verzekeringsvoorwaarden volgt dat de verzekering rechtshulp biedt bij conflicten tussen de erfgenamen over een en dezelfde erfenis. Het ene conflict bestaat tussen de erfgenamen van verschillende erfenissen. Het andere conflict is familierechtelijk van aard. Volgens de verzekeringsvoorwaarden bestaat bij familierechtelijke geschillen alleen recht op eenmalige juridische hulp en die heeft de uitvoerder al gegeven. De klacht is ongegrond en de vordering wordt afgewezen.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument; 3) het verweerschrift van de uitvoerder; 4) de repliek van de consument; 5) de dupliek van de uitvoerder; 6) de aanvullende reactie van de consument en 7) de aanvullende reactie van de uitvoerder.

1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een digitale hoorzitting op 6 april 2021. Partijen hebben hieraan deelgenomen.

1.3 De consument en de uitvoerder hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De vader van de consument (hierna: de vader) is op [datum 1] 2019 overleden en de consument is zijn enig erfgenaam. De tweede echtgenote van de vader (hierna: de vrouw) was eerder al op [datum 2] 2018 overleden. De vader en de vrouw waren buiten elke gemeenschap van goederen gehuwd. In haar testament heeft de vrouw de vader uitgesloten als erfgenaam en heeft zij de vader een legaat toegekend in de vorm van het vruchtgebruik van de tot haar nalatenschap behorende woning (hierna: de woning). Ook de consument is geen erfgenaam van de vrouw.

2.2 Tussen de consument en de erfgenamen van de vrouw zijn geschillen gerezen. Zo vindt de consument dat zij een vordering op de erfgenamen van de vrouw heeft, omdat haar vader een bedrag van fl. 55.000,- aan de verbouwing van de woning van de vrouw heeft bijgedragen. In de staat van aanbrengsten van 4 december 1996, die aan de akte van huwelijksvoorwaarden is gehecht, staat namelijk over de kosten van de verbouwing van de gezamenlijke woning:

"(…) Verbouwing woning [adres].
[naam vader] heeft FL. 55.000,- bijgedragen in de verbouwingskosten van de woning [adres]. Deze bijdrage in de verbouwing van de woning aan de [adres] wordt door [naam vrouw] erkend als een schuldbekentis op deze woning. Afgesproken is, dat deze schuldbekentenis alleen opeisbaar is wanneer deze woning verkocht zal worden en niet bij eventuele scheiding. (…)"

De erfgenamen van de vrouw bestrijden dat de consument een vordering op hen heeft. Bovendien vinden zij dat zij vorderingen op de consument hebben, omdat haar vader het vruchtgebruik van de woning had en hij daarvoor een gebruiksvergoeding moest betalen die hij niet heeft betaald.

2.3 De consument heeft in mei 2020 de uitvoerder van haar rechtsbijstandverzekering ingeschakeld. Op de rechtsbijstandverzekering zijn de Voorwaarden Rechtsbijstand-verzekering Particulier Versie 2 (hierna: de voorwaarden) van toepassing. De relevante artikelen zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak.

2.4 In zijn e-mail van 28 mei 2020 heeft de uitvoerder de consument bericht dat het dossier wordt ondergebracht bij een dossierbehandelaar en dat er beperkingen zijn op de rechtshulp die wordt geboden. De uitvoerder heeft hierbij onder meer verwezen naar artikel 10.8 van de voorwaarden (zie bijlage) en de consument medegedeeld dat alleen rechtshulp wordt geboden voor conflicten tussen erfgenamen onderling over de aanspraken op de nalaten-schap.

Daarnaast heeft de uitvoerder onder verwijzing naar artikel 10.7 van de voorwaarden geschreven dat geen rechtshulp wordt verleend voor conflicten over openstaande vorderingen die nog verband houden met de huwelijkse voorwaarden van de vader. Bij discussies over het huwelijksvermogensrecht zal alleen een advies worden gegeven.

2.5 De consument heeft vervolgens een klacht bij de uitvoerder ingediend. In zijn brief van 30 juli 2020 heeft de uitvoerder zijn standpunt gehandhaafd en onder verwijzing naar artikel 10.8 van de voorwaarden ook bericht dat geen rechtshulp wordt verleend voor bestaande conflicten van de erflater. De consument heeft hierna een klacht ingediend bij Kifid.

De klacht en vordering

2.6 De consument vindt dat de uitvoerder haar ten onrechte geen rechtshulp biedt voor de conflicten met de erfgenamen van de vrouw. Zij onderbouwt dit als volgt.

2.7 Volgens de consument heeft zij een erfrechtelijk conflict met de erfgenamen van de vrouw over de nalatenschap van haar vader. De huwelijkse voorwaarden bepalen de omvang van de nalatenschap. Anders dan de uitvoerder stelt, is in artikel 10.8 van de voorwaarden niet bepaald dat het moet gaan om dezelfde erfenis. Dit blijkt uit de woorden ‘een erfenis’. In dit artikel is ook niet bepaald dat alleen rechtshulp wordt geboden bij conflicten tussen erfgenamen van dezelfde erfenis.

2.8 Het geschil tussen de consument en de erfgenamen van de vrouw ziet met name op de door haar vader betaalde verbouwingskosten voor de woning waarvan de vrouw het vruchtgebruik aan hem heeft nagelaten. Ook daarom is er sprake van een erfrechtelijk conflict. Tijdens de digitale hoorzitting heeft de consument in dit kader verwezen naar de staat van aanbrengsten waarin een schuldbekentenis van de vrouw is opgenomen van Fl. 55.000,-. Daarnaast heeft de consument verklaard dat haar overige vorderingen kunnen worden weggestreept tegen de vorderingen van de erfgenamen van de vrouw.

2.9 Verder was er geen sprake van een bestaand conflict van haar vader omdat in de staat van aanbrengsten is bepaald dat de verbouwingskosten pas opeisbaar zijn nadat de woning is verkocht. Op het moment van overlijden van de vader van de consument was de woning niet verkocht en had de vader van de consument dan ook geen conflict met de erfgenamen van de vrouw.

2.10 De consument is het ook niet eens met de hoogte en de betaling van de vorderingen van de erfgenamen van de vrouw. De erfgenamen van de vrouw hebben wel rechtshulp gekregen van hun rechtsbijstandverzekering die zij bij een andere verzekeraar hebben afgesloten.

2.11 De consument vordert daarom dat de uitvoerder alsnog rechtshulp verleent voor haar geschillen met de erfgenamen van de vrouw of anders een bedrag van € 22.071,- aan haar vergoedt. Dit betreft het bedrag dat de erfgenamen van de vrouw aan de consument zijn verschuldigd en de kosten voor de rechtszaak die de erfgenamen van de vrouw willen beginnen.

Het verweer

2.12 De uitvoerder heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

3.1 De vraag die centraal staat, is of de geschillen van de consument met de erfgenamen van de vrouw onder de dekking van de rechtsbijstandverzekering vallen. De commissie beantwoordt deze vraag ontkennend. Zij zal dit oordeel hierna toelichten.

Juridisch kader

3.2 Of de uitvoerder voor een geschil rechtshulp moet bieden, hangt af van wat in de verzekeringsvoorwaarden is bepaald. In die voorwaarden staat wat partijen met elkaar hebben afgesproken. Partijen verschillen over de uitleg van artikel 10.8 van de voorwaarden.

3.3 Voorop staat dat bij de uitleg van een schriftelijk contract, zoals een verzekering, steeds van beslissende betekenis zijn: alle omstandigheden van het concrete geval, gewaardeerd naar hetgeen de maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen.[1] Over de voorwaarden in een consumenten-verzekeringsovereenkomst wordt meestal niet onderhandeld. Hebben partijen inderdaad niet onderhandeld over de voorwaarde(n) waarover zij van mening verschillen, dan geldt dat de uitleg van die voorwaarde(n) met name afhankelijk is van objectieve factoren, zoals de bewoordingen waarin de voorwaarde is gesteld, gelezen in het licht van de verzekeringsvoorwaarden als geheel.[2] Deze uitleg-maatstaf is in deze zaak van toepassing.

3.4 Daarbij geldt dat bij een consumentenovereenkomst, zoals de onderhavige verzekering, de bepalingen voor de consument duidelijk en begrijpelijk moeten zijn opgesteld. Bij twijfel over de betekenis van een bepaling gaat de voor de consument meest gunstige uitleg voor. Dit is de zogenoemde *contra proferentem*-regel, die is opgenomen in artikel 6:238 lid 2, tweede zin, Burgerlijk Wetboek (hierna 'BW').

---

[1] Zie rechtsoverweging 3.6 van het arrest van de Hoge Raad van 25 november 2016 (ECLI:NL:HR:2016:2687), te vinden op www.rechtspraak.nl.

[2] Zie rechtsoverweging 3.3.2 van het arrest van de Hoge Raad van 13 april 2018 (ECLI:NL:HR:2018:601) en rechtsoverweging 3.7.5 van HR 28 september 2018 (ECLI:NL:HR:2018:1800).

De lezing van de uitvoerder is juist

3.5 In de eerste zin van artikel 10.8 van de voorwaarden (zie bijlage) staat dat de uitvoerder helpt bij conflicten over het aanvaarden, verdelen of afwikkelen van een erfenis. Uit deze zin is af te leiden dat allereerst sprake moet zijn van een conflict over de aanvaarding, verdeling of afwikkeling van een erfenis. De tweede zin sluit hierop aan. Vervolgens wordt in twee bullet points nader bepaald voor welke conflicten rechtshulp wordt verleend. Voor deze klacht is de eerste bullet point relevant. Hier wordt beschreven dat het moet gaan om een conflict *tussen* erfgenamen die beiden aanspraak maken op geld, spullen of een extra woning uit een erfenis. Uit de bewoordingen *'conflicten over aanvaarden, verdelen of afwikkelen', 'Tussen u als erfgenaam met een andere erfgenaam'* en *'u allebei aanspraak maakt'* leidt de commissie af dat het moet gaan om conflicten tussen erfgenamen van een en dezelfde erfenis. De consument kan daarom niet worden gevolgd in haar lezing dat uit dit artikel niet is af te leiden dat het moet gaan om dezelfde erfenis en dat conflicten tussen erfgenamen van verschillende erfenissen dus ook gedekt zijn. De commissie oordeelt daarom dat de lezing van de uitvoerder dat er sprake moet zijn van één erfenis, juist is. De betreffende bepaling in de voorwaarden is niet voor meerdere uitleg vatbaar.

Geen dekking voor het conflict over de door de vader betaalde kosten van de verbouwing

3.6 Het eerste conflict waarvoor de consument een beroep op de rechtsbijstandverzekering heeft gedaan, gaat over haar (vermeende) vordering als erfgenaam van de vader op de erfgenamen van de vrouw tot vergoeding van de door de vader betaalde kosten van de verbouwing van de woning van de vrouw. Deze vordering vloeit voort uit de staat van aanbrengsten die aan de akte van huwelijksvoorwaarden is gehecht. Nog daargelaten dat deze vordering niet gebaseerd is op erfrecht maar op huwelijksvermogensrecht, gaat het niet om een conflict tussen erfgenamen van een en dezelfde erfenis. Het conflict bestaat namelijk tussen de consument als erfgenaam van de nalatenschap van haar vader die een vordering beweert te hebben op de erfgenamen van de vrouw. Het conflict bestaat dus tussen de erfgenamen van twee verschillende nalatenschappen. En dus bestaat voor dat conflict geen dekking op grond van artikel 10.8 van de voorwaarden.

Evenmin dekking voor het conflict over de vergoeding die de vader verschuldigd zou zijn

3.7 Hetzelfde geldt voor de (vermeende) vordering van de erfgenamen van de vrouw op de consument ter zake van de vergoeding die haar vader verschuldigd was voor het vruchtgebruik van de woning van de vrouw. Hoewel dit vruchtgebruik bij testament is gelegateerd aan de vader, bestaat ook dit conflict niet tussen de erfgenamen van een en dezelfde erfenis. Artikel 10.8 van de voorwaarden dekt dit conflict dus niet.

3.8 De vordering van de erfgenamen van de vrouw vallen ook niet onder de dekking van artikel 10.7 van de voorwaarden, omdat het conflict niet te maken heeft met het personen- en familierecht.

Dekking onder artikel 10.7, maar dat helpt de consument niet verder

3.9 Het conflict over de vordering van de consument op de erfgenamen van de vrouw voor de door de vader betaalde verbouwingskosten, valt volgens de uitvoerder wel onder de dekking van artikel 10.7 van de voorwaarden. Dit conflict ziet namelijk op de uitleg van de huwelijkse voorwaarden en het levenstestament van de (stief)ouders. Maar de dekking van artikel 10.7 van de voorwaarden is beperkt tot eenmalige juridische hulp. De uitvoerder heeft onbetwist gesteld dat hij die eenmalige juridische hulp heeft verstrekt in de vorm van een advies. Tot meer is de uitvoerder niet verplicht. Ook op grond van artikel 10.7 van de voorwaarden bestaat geen dekking voor dit conflict.

Andere verzekeraars

3.10 Tot slot kan ook de omstandigheid dat andere verzekeraars een afwijkende, ruimere, dekking aanbieden, de consument niet baten. Op grond van vaste jurisprudentie[3] staat het de verzekeraar in beginsel vrij door middel van de dekkingsomschrijving de grenzen aan te geven waarbinnen hij bereid is dekking te verlenen. Die bevoegdheid heeft elke individuele verzekeraar. En gesteld noch gebleken is dat hierop in dit geval een uitzondering moet worden gemaakt.

Conclusie

3.11 Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat de uitvoerder het verzoek van de consument om rechtshulp voor de geschillen met de erfgenamen van de vrouw mocht afwijzen. De klacht van de consument is ongegrond en haar vordering zal worden afgewezen.

4. De beslissing

De commissie wijst de vordering af.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening als wordt voldaan aan de vereisten van artikel 2 van het Reglement van de Commissie van Beroep Financiële Dienstverlening. Voor het instellen van beroep geldt een termijn van zes weken na verzending van deze uitspraak. Het reglement van de commissie van beroep en meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website.

Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van vergissingen in de uitspraak zoals schrijffouten, een verkeerde naam/datum of rekenfouten. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Binnen een maand na de verzenddatum van de uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

[3] Zie overweging 3.4.2 van het arrest van de Hoge Raad van 9 juni 2006, (ECLI:NL:HR:2006:AV9435).

Bijlage - Relevante bepalingen uit de verzekeringsvoorwaarden

Voorwaarden rechtsbijstandverzekering particulier Versie 2
"(…)
10.7 Personen en familierecht
In afwijking van 6.2 helpen wij u met een *eenmalige juridische hulp* over:
• uw naam;
• geboorte, afstamming en overlijden;
• de verhouding tussen u en uw kinderen (of adoptie-, stief- en pleegkinderen) en situaties die daar mee te maken hebben;
• (de beëindiging van) uw huwelijk, geregistreerd partnerschap of samenlevingsovereenkomst;
• *beschermingsbewind,* mentorschap of *curatele* voor u.

Bijvoorbeeld
Een voorbeeld van de verhouding tussen u en uw kinderen: wanneer u uw kinderen mag zien (omgangregeling) of wie verantwoordelijkheid over de kinderen krijgt (ouderschap, gezag of voogdij)

Andere vormen van hulp, betaling en conflicten over of die het gevolg zijn van personen & familierecht zijn niet verzekerd.

10.8 Erfrecht
We helpen u bij conflicten over het aanvaarden, verdelen of afwikkelen van een erfenis.
Dit geldt als het gaat om conflicten:
• Tussen u als erfgenaam met een andere erfgenaam en u allebei aanspraak maakt op geld, *spullen* of een extra woning uit een erfenis.
• Met een persoon die de erfenis mag af wikkelen.

Zijn er bestaande conflicten van de erflater over *spullen,* zaken of rechten die u erft? Dan zijn deze conflicten hier niet verzekerd. Deze conflicten gaan namelijk niet over erfrecht of over het aanvaarden of verdelen van de erfenis.
(…)"